

PEDAGOGICKÁ KOMUNIKACE – SEMINÁŘ 1

Pedagogická komunikace

je vzájemná výměna informací mezi účastníky výchovně vzdělávacího procesu, která slouží výchovně vzdělávacím cílům, informace jsou zprostředkovány jazykovými a nejazykovými prostředky.

???

Jaká pravidla/principy komunikace je třeba dodržovat, abychom mohli hovořit o pedagogické komunikaci funkční?

Koncepce funkční pedagogické komunikace zahrnuje pět principů:

- **kooperace** – spolupracuj s partnery; repliky formuluj, na základě toho, jak je dialog vyžaduje;
- **maxima kvantity** – řekni dost, ale neříkej víc, než je nezbytné; sdělení musí být informativní, ale současně co nejúspornější;
- **maxima kvality** – nelži, neříkej nic, pro co nemáš dostatek důkazů;
- **maxima relevance** – řekni to, co je v daném okamžiku důležité a vhodné vzhledem k tématu, cílům;
- **maxima způsobu** – vyjadřuj se jasně, srozumitelně, přesně a jednoznačně.

???

K čemu pedagogická komunikace slouží? Jaké jsou její funkce?

Funkce pedagogické komunikace:

- zprostředkovává společnou činnost účastníků, pracovní postupy;
- zprostředkovává vzájemná působení účastníků (výměna informací, zkušeností, motivů ad.);
- zprostředkovává osobní i neosobní vztahy;
- konstituuje každý výchovně vzdělávací systém;
- formuje všechny účastníky pedagogického procesu, zejména osobnost žáků;
- je prostředkem k uskutečnění výchovy a vzdělávání; cíl, učivo, metody vystupují v pedagogickém procesu ve slovní či mimoslovní podobě.

???

Jakou podobu může mít (z hlediska přípravy) pedagogická komunikace?

Tři podoby pedagogické komunikace:

- a) detailně připravená** komunikace – podoba téměř naprogramované komunikace,
- b) rámcově připravená** komunikace – učitel odhadne, jak bude komunikace probíhat, které možnosti připadají v úvahu,

c) nepřipravená komunikace – jedinečné a neopakovatelné situace; nelze tyto situace předvídat, ale je třeba je vyřešit; je nutné vcítit se do stavu ostatních účastníků, odhadnout logiku vývoje událostí, možné důsledky a pohotově i správně zareagovat; zkušený učitel se z podobných situací umí poučit.

Účastníci pedagogické komunikace:
vychovávající a vychovávaný

???

Koho můžeme zařadit do kategorie vychovávající, koho do kategorie vychovávaný?

ÚKOLY K ZAMYŠLENÍ

1. Popište příklad (s nímž jste se setkali v roli žáka či studenta)

- optimální pedagogické komunikace,
- nevyhovující, nesprávné pedagogické komunikace.

2. Uved'te, v čem spočívají (ve vztahu k pedagogické komunikaci či sociální vůbec) vaše silné a slabé stránky.

3. Připravte si na příští seminář podklady k těmto kritériím pro hodnocení výstupu studenta: *přiměřené tempo, správné frázování, dynamika řeči, emocionalita řeči.*

Doporučená literatura

- Gavora, P. (2005). *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno: Paido.
- Mareš, J., Křivohlavý J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita.
- Mešková, M. (2012). *Motivace žáků efektivní komunikací*. Praha: Portál.
- Šedřová, K., Švaříček, R., Šalamounová, Z. (2012). *Komunikace ve školní třídě*. Praha: Portál.